

نشانه‌های امید در سال ۱۴۰۰

دهه ۹۰
دهه افول
صادرات غیر نفتی؛

دهه ۹۰ در حوزه تجارت خارجی و صادرات غیر نفتی به مثابه بخش‌های دیگر اقتصاد پر چالش و پر از آمارهای منفی بوده است، اما آمارهای سال جاری خوشبینی‌هایی ایجاد کرده که ادامه روند مثبت سال ۱۴۰۰ بسته به اهتمام و برنامه ریزی قاعده مند دولت سیزدهم دارد. بررسی آمارها در دهه ۹۰ حاکی از آن است که در این دهه عملکرد تجارت و صادرات غیر نفتی کشور عمدتاً منفی بوده و تنها در یک مورد مثبت بوده است. نقاط ضعف این دهه (۱). تجارت خارجی کشور از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ نشان میدهد پس از سال ۹۰، تجارت ایران وارد مدار ۹۰ میلیارد دلار نشده بود و در این دهه تنها در دو سال ۹۰ و ۹۱ و ۹۷ شاهد ارزش تجارت خارجی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار بوده‌ایم، ارزش هر واحد کالای صادراتی طی روندی نزولی از ۴۶۱ دلار برای سال ۸۸، ۴۴۱ دلار در سال ۱۳۸۹ و ۵۰۹ دلار سال ۱۳۹۰ به ترتیب به ۳۰۹ دلار در سال ۱۳۹۸ و ۳۰۴ دلار در سال ۹۹ رسیده که کمترین رقم طی ۱۵ سال اخیر است و نشان از افزایش خام فروشی دارد، ۳. محصولات معدنی و محصولات صنایع شیمیایی و صنایع وابسته به آن از سال ۱۳۸۶ دو بخش نخست ارزش‌آورترین کالاهای صادراتی غیرنفتی بوده و تا پایان سال ۱۳۹۹ در همین موقعیت باقی مانده است و سهم ۸۰ درصدی از صادرات غیر نفتی داشته اند ۴. در واقع رشد تجاری که در میانه دهه ۹۰ شاهدش بودیم پس از خروج ترامپ از برجام حجم تجارت خارجی با افت مواجه شد و در سال ۱۳۹۹ به کمترین میزان ارزشی رسید. کارشناسان اعتقاد دارند آنچه روند نزولی تجارت خارجی را در سال‌های ۹۷، ۹۸ و ۹۹ رقم زده است، به جز خروج آمریکا از برجام، سیاست‌های داخلی نادرست از جمله تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی، محدودیت‌های متعدد، برخی تصمیمات سختگیرانه بانک مرکزی در دلت قبل بوده است. اما تنها نکته مثبت در بررسی تجارت خارجی در دهه ۹۰ افزایش سهم (به لحاظ ارزشی) واردات کالاهای واسطه‌ای (تقریباً ۷۰ درصد از کل واردات) است که نشان از هدفمندتر شدن واردات دارد. علی‌رغم این وضعیت با آغاز دولت سیزدهم اتفاقات مثبتی در صادرات غیر نفتی افتاده و بررسی صادرات ۱۱ ماهه سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۰ نشان می‌دهد رقم صادرات غیر نفتی در ۱۱ ماهه ۱۴۰۰ بالاترین رقم از سال ۱۳۹۵ به بعد است.

در سال ۹۹ که آخرین سال دولت
تدبیر بود حجم تجارت خارجی
در پایین ترین رقم دهه ۹۰ قرار
گرفت

روند صادرات غیر نفتی در دهه ۹۰

صادرات غیرنفتی یکی از مباحث مهم اقتصادی در کشورهای دارای نفت است که با رویکرد تنوع و توسعه صادرات در قبال صادرات تک‌محصولی مطرح می‌شود. به عبارتی صادرات غیرنفتی تمام ظرفیت‌های صادراتی را تجمیع کرده و با اتخاذ سیاست‌هایی جهت تنوع بخشی و همچنین با رفع موانع و به کارگیری رویکردهای حمایتی و تشویقی در مسیر رفع وابستگی به اقتصاد تک‌محصولی مبتنی بر خام‌فروشی قدم برمی‌دارد و به همین دلیل رشد صادرات غیرنفتی و افزایش سهم کشور در تجارت جهانی و بازارهای بین‌المللی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است؛ چراکه توسعه صادرات غیرنفتی، به عنوان یکی از اجزای تولید ناخالص داخلی، به طور طبیعی منجر به بهبود رشد اقتصادی می‌شود که این مهم «اثر مستقیم» صادرات گفته می‌شود. میزان اثرگذاری صادرات بر رشد، فراتر از اثر مستقیم آن است و حضور هر چه بیشتر در بازارهای جهانی و فشار رقابت‌پذیری ناشی از آن، بهبود

